

Kávésok Lapja

XII. évfolyam.

A Budapesti Kávésok Ipartestületének hivatalos lapja

11. szám.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII., József-krt. 38. I. 5. Tel: 32-1-05.

Felelős szerkesztő:

DR. HAVAS NÁNDOR

Kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 31. Tel: 31-4-00

Emlékeztető

MIRŐL NE FELEDKEZZÉK MEG?

Június 5-ig megfizetendő a II. negyedévi üzletbér második részlete.

Június 6-ig megfizetendő a nem átalányozott és nem zenés kávéházak vigalmi adója.

Június 10-ig tartoznak az adóközösség tagjai megfizetni június havi forgalmi és fényüzési adó-átalányukat.

Június 15-ig fizetik a fényüzési adót azok, akik nem tagjai az adóközösségnek.

Június 20-án déli 12 órakor az ipartestület tanonciskolájának évváró vizsgája.

Június 20-ig befizetendő az átalányozott és zenés kávéházak vigalmi adója.

Június 23-án d. u. 5 órakor előljárósági ülés az ipartestület tanácstermében.

Június 25-ig befizetendő a személyzet illetményeiből levont kereseti, külön és rokkantellátási adó.

IPARTESTÜLETI TANONCISKOLÁNK ÉVVÁRÓ VIZSGÁJA

Értesítjük ipartestületünk tagjait, hogy ipartestületünk tanonciskolájának 1935—1936. évi évváró vizsgája folyó évi június 20-án (szombaton) déli 12 órakor fog testületünk tanácstermében megtartatni.

Felkérjük a testület összes tagjait, különösen a tanonctartó kartársakat, valamint a tanonciskola felügyelő bizottságának tagjait, hogy e vizsgán minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

Kartársi üdvözléssel:

Marton József s. k. Mészáros Győző s. k.
a tanonciskola igazgatója. elnök.

Meghívó

A Budapesti Kávésok Ipartestületének Előljárósága 1936 évi június 23-án (kedden) délután 5 órakor az ipartestület tanácstermében

Ü L É S T

tart, melyre az előljáróság t. tagjait meghívja.

Budapest, 1936. június 1-én.

Dr. Havas Nándor s. k. Mészáros Győző s. k.
főjegyző. elnök.

Eredmények

Az amúgy is ezer gonddal küzdő magyar iparoságnak volt egy kategóriája, amely a legnehezebb gazdasági helyzet dacára is igyekezett nivóját fenntartani, a rá rótt kötelezettségeknek megfelelni és betölteni azt a feladatot, amelyre hivatva van. Annak, hogy a magyar vendéglátó ipar úgy, ahogy meg tudott élni, talán elsőrangú tényezője volt az, hogy az ipar belső berkeiben meg tudta a békességet óvni, munkásainak a többi iparágnál kedvezőbb kereseti lehetőséget biztosított úgy, hogy ezek is meglegezővel és szeretettel töltötték be munkakörüket.

Az iparnak ezt a békés munkáját teljesen megzavarta a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi miniszter úrnak az a rendelete, amely az eddigi rendszer teljes kiküszöbölésével az évszázados borralvaló rendszer helyébe a százalékos kiszolgálási díjat léptette életbe.

Évek hosszú során folyt a harc e kérdés körül és nem volt esztendő, amikor egyik vagy másik hatóság fel ne vetette volna ezt a kérdést. Mindedig kérvényeink, összegyűjtött adataink és a gyakorlati élet viszonyaira való hivatkozás útján sikerült az illetékeseket meggyőzni arról, hogy az eddigi rendszer megbolygatása nem kívánatos.

Most azonban bevalljuk, vereséget szenvedtünk, mert a minisztérium az előzményekre való tekintet nélkül, nem kérdezve senkit és semmit, hatalmi szóval léptette életbe ezt a rendszert.

Hiába volt az érdekelt iparoknak együttes felajdulása, hiába a rendelet hibáira való rámutatás, eljárásunk és kérésünk eredménytelen volt, ma már az egész országban a vendéglátó iparosság százalékos rendszer szerint tartozik díjazni személyzetét.

Sajnos a propaganda ezt a kérdést éveken át ellenünk használta ki, főképp a szakszervezeti agitáció jelszavai érvényesültek, amikor a megalázó borralvalóról, a hosszú munkaidőről, meg a tüdőbajos pincérről szavaltak.

A hatóságok az idegenforgalom szempontjaival

Budapesti Központi Általános Tejcsarnok Részv.-Társ. A főváros kávéházai, szállodái és kávéméréseinek szállítója
Tojás osztály

VII., Rottenbiller ucca 31.

Telefon: *46-2-65, 35-0-16. Interurbán: 34-6-68.

Sürgőnycim: „Köztej Budapest”

érveltek e rendelkezés mellett, mondván, hogy ily módon Magyarország egy abuzustól szabadul meg.

Minden szempontot meg tudunk érteni és tudunk méltányolni. Ha a borraivaló rendszer szociális és idegenforgalmi szempontból annyira kifogásolható a kávéházak és vendéglők borraivalójának megszüntése után még mindig élni és virulni fog az autótaxikon, a különböző fürdőkben és egyéb gyógyhelyeken, a ruhatárakban és a társadalmi élet egyéb helyein. El tudunk volna képzelni olyan hatósági intézkedést, amely ezt a kérdést az egész vonalon gyökeresen rendezze, azonban ötletszerűséget látunk abban, hogy pont csak a vendéglátó ipar körül rendszabályozás és reform alá.

Alig néhány napja, hogy a rendelet életbe lépett és így annak konzekvenciáit még nem tekinthettük át. Azt az egyet azonban megállapíthatjuk, hogy minden hírlapi közleménnyel, hasábos nyilatkozatokkal ellentétben a kávéházak személyzete nem örül neki. Keresete a legtöbb helyen megapadt és az a lelkesedés, amivel „állítólag” a rendelkezést fogadták, hamarosan lelohadt, ha ilyesmiről egyáltalán beszélni lehetett.

Mert a dolgozó munkások túlnyomó többsége félve várta a rendelet életbeléptetését. Örömről csak azokban a körökben lehet szó, amelyek a maguk pecsenyéjét a borraivaló rendszer lángjainál akarták megsütni, akik a minisztériumnak ezt a rendelkezését a maguk propaganda céljaira akarták kihasználni. Ezek pedig egyes munkásszervezetek, amelyek maguk sem jöttek teljes mértékben a maguk számadására. Az egyik a „Nemzeti Munkaközpont” nevű szervezet, amelynek munkásságát eddig nem igen ismertük, a másik a régi szakszervezet, amely elől a kezdeményezés dicsőségét az előbbi alakulat elhalászta ugyan, de amely végeredményben — amint büszkén hirdeti röplapjaiban — egy hét

alatt közel ezer pincérmunkással szaporodott. — A rendelet tehát épp azokat a szervezeteket erősítette meg, amelynek támogatása a mai kormányzatnak nem lehet politikai célja és amelyek ezt a meg erősödést egy példátlan hangú, az 1918—1919 évekre emlékeztető hangú, röplapban hozták nyilvánosságra.

Es míg a miniszteri rendelet arra kötelezi az érdekelt üzlettulajdonosokat, hogy a kiszolgálási díj mértékét megállapítsák és azt alkalmazottaik között osszák fel, a székesfőváros hatósága által láttamozott röpcédula már azt mondja: „Nem tenet a fogyasztóknak felszámított százalékkal másoknak, mint nektek rendelkezni! Ti magatok állapítsátok meg, hogy a felszámított százalékot hogyan osztjátok fel egymás között! A felosztásba sem a munkáltatónak, sem a főpincérnek nem lehet beleszólása, mert azt nem ők adják nektek!”

Feleslegesnek tartjuk, hogy a röpcédula állításával polemizáljunk, csak jellemezn akarjuk a tönust, amelyre a százalékrendelet alapul szolgált.

Természetesen az agitáció látva azt, hogy a borraivalórendszer megszüntetése a személyzet keresetét csökkentti, már most hangoztatja, hogy a munkaadók akarják személyzetüket kényszeríteni az új rendszer lejárására. Hogy ez mennyire valótlan, bizonyítják előterjesztéseink és javaslataink tömegei, amelyekben még a rendelet kiadása előtt számtalanszor kifejeztük azt az aggodalmunkat, hogy a személyzet keresete a százalékrendszerrel meg fog csökkenni.

Hogy ez a jóslásunk bevált és a kaosz mindna gyobb, most már a fizetések emelése került szőnyegre. Elimerjük magunk is, hogy a munkásság jövedelme a borraivaló elmaradása folytán kisebb az ediginél. Ez annál is inkább áll, mivel bár a miniszteri rendelet a borraivaló elfogadását nem tiltotta meg, a szakszervezeti propaganda a közönség körében indított ily irányú agitációt. Tehetik, mert a munkanélküliek, akik a szervezetekben tömörülnek, könnyen lemondhatnak róla. Tény tehát az, hogy ma egy-két hely kivételével borraivalót nem adnak, legfeljebb azok a külföldi idegenek, akiket a rendelet meg akart védeni.

Rendben van, tehát beszéljünk a fizetésekről. Tudomásunk szerint a munkabérmegállapítóbizottság kinevezésének gondolata már felvetődött. De már most leszögezzük, hogy üzleteink helyzete nem olyan rózsás, hogy egy fizetésemelés költségeit nemlétező feleslegeinkből tudjuk elviselni. Be kell következni tehát egy minimális áremelésnek, vagyis a gazdasági élet törvénye szerint, a megnőtt terheket át kell hárítani a fogyasztóra. Természetes az is, hogy ez az intézkedés nagyon is kétes sikerű fegyver, mert a mi viszonyaink mellett a fogyasztóközönség nagyobb terhet alig bír el.

Van tehát százalék, lesz fizetés, jön egy ár emelés, aminek konzekvenciája a forgalom további csökkenése lehet. Ekkor aztán újra kevés lesz a százalék, vagy annak kulcsát kellene felemelni, ami lehetetlen, vagy pedig a fizetéseket újra rendezni. Ez egy olyan circulus vitiosus, amelynek végét ma még belátni se tudjuk. Hogy pedig már különböző mozgalmakról szóló rémhírek már szállingóznak, az köztudomású.

**SZENT
ISTVÁN
CSALÁDI SÖR**

1 1/2 literes
zárt palackokban

a
Kőbányai Polgári Sertözde
gyártmánya

Iparunk békéje felborult, felborította azt egy miniszteri rendelet, amelyet ötletszerűen máról-holnapra adtak ki. Felesleges ma már efelett siránkoznunk, nekünk a hatósági intézkedésnek deferálnunk kell, nekünk, mint a polgári társadalom egyik csoportjának példát kell adnunk a törvénytszeteletből.

Az eddig történtek teljes mértékben igazadják a mi felfogásunkat és prognózisunkat. Nagyon szeretnők és boldogak lennénk, ha a továbbiakban csatlódnunk kellene!

Minden körülmények között arra hívjuk fel összes kartársainkat, hogy teljes mértékben tartsák be a kiadott és kiadandó rendelkezéseket. Adják meg munkásaiknak mindazt, ami őket megilleti, igyekezzenek üzemeikben a békét és rendet megőrizni.

Eddigi információink szerint a dolgozó munkások csaknem kivétel nélkül megegyeztek a rendeletek végrehajtásának módozataiban. Mi a rendelet végrehajtásából nem akarjuk kizárni munkásainkat, nem akarunk semmiféle diktaturát, azt szeretnők, ha továbbra is megelégedett, jól kereső munkásokkal dolgozhatnánk.

Nem rajtunk mulott, hogy a helyzet megváltozott!

Lapunk nyomása közben jelent meg a kereskedelemügyi minisztérium alábbi kommunikéje:

„A SZÁZALÉKOS BORRAVALORENDSZER NEM HASZNÁLHATÓ FEL ÁREMELESRE.

A kereskedelmi miniszter figyelmeztetése a kávészokhoz és vendéglősökhöz.

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Winckler István kereskedelmi miniszter megbízásából dr. Árkay Ferenc miniszteri tanácsos magához kérte a budapesti szállodások és vendéglősök, valamint a budapesti kávészok ipartestületének elnökségét, hogy megbeszélést folytasson velük a százalékos rendszerről.

Árkay miniszteri tanácsos ez alkalommal figyelmeztette az ipartestületek elnöksége útján a vendéglátó ipart, hogy a százalékos rendszer bevezetése nem használható föl áremelésre. Éppen ezért a miniszter már föl is hívta az árelemző bizottságot, hogy a szállodák, vendéglők, kávéházak és panziók árát kísérje figyelemmel s amennyiben áremelést észlel, a szükséges intézkedések haladéktalan foganatosíthatása végett nyomban tegyen jelentést.

Különösen felhívta Árkay miniszteri tanácsos a

megjelent ipartestületi vezetőket, hogy a százalékból befolyó összegek felosztási kulcsának megállapításánál legyen figyelemmel arra, hogy a kiszolgáló személyzet egyes kategóriái részére juttatott esetleges túlzott részesedés révén más kategóriák jövedelme ne csökkenjék az alá a jövedelem alá, amelyet ezek a kategóriák a borraivalórendszer megszüntetése előtt élveztek. Ez a kérdés ugyanis szorosán összefügg a legkisebb munkabérek megállapításának kérdésével, amely csak akkor lesz időszerű, ha a kiszolgáló személyzet jövedelmére nézve, vagyis a tekintetben, hogy a kiszolgáló személyzet a százalékos rendszer mellett mennyi keresethez jut, megfelelő tapasztalatok állnak rendelkezésre.

Az ipartestületek vezetői bejelentették, hogy az ipartestület által elhatározott kvótális megosztási kulcs nem végleges és ezt a kulcsot az üzletek tulajdonosai a tapasztalatokhoz képest állapítják majd meg véglegesen. Az ipartestületek vezetői ez alkalommal is hangsúlyozták, hogy a maguk részéről a legnagyobb lojalitással kívánják a százalékos rendszert és a rendelet szellemét szolgálni. Reámutattak azonban arra, hogy a százalékos rendszert a szociáldemokrata szakszervezet a saját vívmányaként állítja be és a pincérek közt ebből az alkalomból igen érezhető agitációt folytat.

Árkay miniszteri tanácsos erre a bejelentésre tájékoztatta az ipartestületi vezetőket arról, hogy a százalékos rendszer bevezetése körül a szociáldemokrata szakszervezetnek semmiféle szerepe nem volt és a kormány a pincérek szakszervezeti tömörülését éppen akkor, amikor a százalékos rendszer bevezetésével a kiszolgáló személyzet érdekeit is kívánták szolgálni, a pincérek részéről hibás lépésnek tekinti, amely semmiképpen sem fogja a pincérek érdekeit szolgálni.

A százalékos rendelet életbeléptetése

A KÁVÉSHIPARTESTÜLET NAGYGYÜLÉSE
1926. MÁJUS 23-ÁN.

A borraivalót megszüntető, illetőleg a százalékos rendszert életbeléptető rendelet sérelmes intézkedései ellen az érdekelt ipartestületek nyomban a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi minisztériumhoz fordultak azzal a kéréssel, hogy a rendelet életbelép-

Még csak mérni sem kell!

Minden kávéhoz mindig valódi
:Franck: kávépótlékot adjon!
Jelentős jövedelmet biztosít
magának!

tetését 6 hónappal halassza el, illetőleg, ha erre mód nem lenne, a rendeletet sürgősen módosítsa.

A minisztérium a beadványokat nyomban tárgyalni kezdte, sajnos azonban e tárgyalások meglehetősen elhúzódtak annyira, hogy csak május 21-én jutott kezünkbe egy félhivatalos információ, melyet lapunk legutóbbi számában egész terjedelmében közöltünk. A miniszteri utasítás végleges szövegét jelen számunkban tesszük közzé.

Mintthogy a minisztérium elvi okokból nem járult a rendelet életbeléptetésének elhalasztásához, az ipartestület elnöksége május 23-án, szombaton déli 12 órára, sürgős nagygyűlést hívott össze.

Ipartestületünk életében nem volt alkalom, amikor a testület tagjai oly nagy számban gyűltek volna össze, mint ezuttal, amikor az ipar évszázados rendszerének megváltoztatásáról volt szó. Több mint száz testületi tag vett részt a gyűlésen. A megjelentek névsorát a következőkben soroljuk fel:

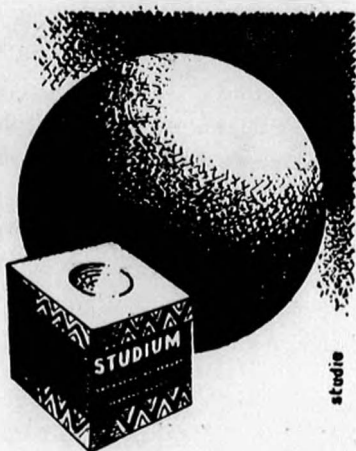
Mészáros Győző elnök, Gál Arnold, Dr. Strausz Vilmos alelnökök.

Bandl József (Carlton),
 Bermann József (Deák)
 Deák Sándor (Várkert Kioszk),
 Bucsinzky Lajos (Bucsinzky),
 Bucsinzky Erzsébet (Bucsinzky),
 Schwarcz Béla (Közp. Tejcsarnok),
 Lengyel Imre (Közp. Tejcsarnok),
 Varsa Imre (Palace),
 Gerbaud Rt.,
 Bauer György (Luxor),
 Kohn Ármin (Orfeum),
 özv. Grosz Albertné (Lánchid),
 Szegő András (Spolarich),
 Kraszner Menyhért (Japán),
 Gárdonyi Sándor (Országház),
 Gárdonyi Andor (Brioni),
 Langfelder Ernő (Szalon),
 Bandl Gyula (Carlton),
 Brett József (Stefánia Corsó),
 Weisberger Samu (Pátia),
 Fried József (Elysées),
 Ofner Andor (Lukács),
 Singer Kálmán (Valéria),

Stein Sándor (Lónyai),
 vitez Berna Gyula (Pozsony),
 Vas József (Vas),
 Strasser Béla (Orczy),
 Hiresak György (Béke),
 Vajda Sándor és Jovics Jenő (Museum)
 Foides Jenő (Splendid),
 Poutzer Tibor (Dunacorsó),
 Schäffer Dezső (Parlament),
 Reichmann József (Magyarszínház),
 Momár János (Metropole),
 Rajna Hugo (Rajna park),
 Balazs Elemér (Balazs),
 Schimdek Marcell (Miami),
 Klein Menyhert (Otthon),
 Peiper Lipót
 Keményi Adolf (Polgári),
 Czinner Sándor (Santos),
 Deák Elemér (Közp. Tejcsarnok),
 Hahn Ferenc (Modern),
 Paulin Lajos (Negresco),
 Ligeti Vilmos (Ceylon),
 Blüh Vilmos (Liget),
 Fried Jenő (Mienk),
 Steiner Henrik, (Corvin Áruház),
 Lissauer Gyula (Lissauer),
 Szlavek Károly (Gresham),
 Fischer Armin (Múcsarnok),
 Strausz Endre (Bristol),
 Langer Károly (Ferdinand),
 Grecsner Róbert (Elevátor),
 Rajna Rezső (Zanzibar),
 Horti Károly (Emke),
 Rajna László (Pavillon),
 Kass Béla (Budai Vigadó),
 Kreiner Pál (Oktogon),
 Szalay István (Szalay cukrászda),
 Freiwirth Jenő (Keleti),
 Miklósi József (Casino),
 özv. Dénes Lajosné (Központi),
 Buzási Árpád (Lido),
 Strommer Nándor (Papagáj),
 Tihaméry Kálmán (Szeiffert),
 Szűz Károly (Opera),
 Rónai Miklós (Belvárosi),
 Rónai Ödön (Hangli Kioszk),
 Csányi Rezső (Capri),
 Bauer Jenő (Dubarry),
 Katona István (Club),
 Klauber József (Terminus),
 Bodó Adolf (Bodó),
 Gellért Zsigmond (Baross),
 Grosz Ödön (Ostende),
 Fiala Ernő (Flórián),
 Sugár Gyula (Kolozsvár),
 Löwy Miksa (Balaton),
 Weingruber Ignác (Edison),
 Németh Aladár (Britannia),
 Herlinger József (Corvin),
 Ottó Dezső (Stambul),
 Propper Márton (Fészek),
 Markovits Lajosné (Markovits),
 Spatz P. Béla (Jókai),
 Upor Jenő (Liget),

STUDIUM

dákó és
 írókréta

Gyártja:

Budapesti Kréta, Vegyészeti Gyár és Keresk. rt.

Kapható:

Budapesti Kávésok Áruforgalmi rt.

**Pálpusztai sajt
Heller doboz
emmenthali
Derby sajt** kávéházakban
nélkülözhetetlen

Upor József (Simplon),
Rozsnyai Sándor (Arizona),
Tarján Vilmos (New-York),
Reiner István (Vigszinház),
Kaiser Sándor (Hadik),
Zoltán Béla (New-York),
Pásztor Zoltán (Royal),
Ádám Károly (Csarnok),
Glück Ábrahám (Abonyi).

A gyűlés felszólalásai *Mészáros Győző* elnök beszédével kezdődtek, ki részletesen ismertette azokat az okokat és helyzetet, amelyek a gyűlés összehívására okul szolgáltak. A borraalórendszer megszüntetését és a százalérendszer bevezetését elrendelő miniszteri rendelet kiadása után nyomban megtettük a szükséges lépéseket. Kértük annak életbeléptetésének elhalasztását, esetleges módosítását. Nap nap mellett vártuk a választ előterjesztésünkre, míg most e napok folyamán egy félhivatalos információt kaptunk, mely szerint a rendelet május 26-án csaknem változatlanul életbelép. Utal arra, hogy az ipartestület kimerítő és részletes előterjesztésében rámutatott a rendelet egyes pontjainak végrehajthatatlan voltára és e célból felolvastatja annak szövegét.

Az elmúlt napok folyamán alkalma volt a rendelet intézkedéseivel részletesen foglalkozni, adott helyzettel állunk szemben, a hatóságok intézkedéseit végre kell hajtani. Az élet fogja megmutatni, hogy a rendelet keresztülvihető-e és mennyiben. Most tehát arról van szó, hogy a testület összes tagjai egységesen járjanak el a rendelet végrehajtása körül. Plakátok kifüggesztése, étlapok megjelölése van előírva, e célból nyomtatványokra és bélyegzőkre van szükség, ezeket az ipartestület készítteti el és bocsátja a kartársak rendelkezésére.

A rendelet bizonyos magánjogi vonatkozású kérdések elintézését az ipartűzőknek tartja fenn. Így a százalék megállapítása a 15%-os határig, úgyszintén az egy pengőn alóli összegeknél felszámítható kiszolgálási díj megállapítása a munkaadó joga. A számlaadási kötelezettség, úgyszintén a százalékos részese-dés hetenként való szétosztási kötelezettsége fennmaradt. Az elosztás ellenőrzésének keresztülvihetősége érdekében másolattal bíró perforált blokkok lesznek használandók.

Nyugodjunk bele egvelőre a dolgokba és igyekezzünk a rendeletet a lehetőség szerint simán keresztülvinni az életbe. Arra kéri a kartársakat, hogy amennyiben a rendelet végrehajtása tekintetében felvilágosításra lenne szükségük, kérdések alakjában terjesszék azokat elő.

Dr. Stein Sándor, mint az ipartestületek megbí-

Schillinger Anna Gőzmosógár Rt.
Budapest, VI.,

Vörösmarthy-utca 47b. — Telefon: 21—3—85.

Az ország legrégebb, modernül berendezett gőzmosódája.

Hűtőberendezések Fagylaltgépek

minden célra — minden nagyságban

Magyar Felvonó és Gépgyár Rt.

WERTHEIM

F. és Tsa. Utóda - Hűtőgéppostfály

Budapest, VI., Lehel ucca 12. Telefonszám: 98-3-32

zottja járt el a magyarázó rendelet kiadása tárgyában. Ismerteti a történeteket. Főképp 3 kérdés magyarázatára volt szükség: Hol nem kell az új rendszerre áttérni? A plakát szövegének egyszerűsítése. és az elosztás módjának szabályozása. Mindezekre a kérdésekre vonatkozólag a kiadott információ, valamint a még megjelenő miniszteri utasítás fog rendelkezni. A munkaadó és alkalmazott viszonyába a rendelet nem szól bele.

Elnök sajnálattal említi fel, hogy a 26-án életbelépő rendeletnek 23-án még nincs meg a végleges végrehajtási utasítása.

Upor József: mindennemű rekriminációt feleslegesnek tart, a rendeletet végre kell hajtani. A fontos az, hogy a százalékos kulcs megállapításánál egyöntetűen járjunk el.

Weingruber Ignác a jövőre nézve kér programot az elnökségtől. A rendeletet most már végre kell hajtani. A százalék elosztására nézve mindenki a maga személyzetével állapodjék meg. A blokk-rendszer lehető egyszerűsítését kívánja. Azt hallotta, hogy egyesek az árakat máris felemelték, hogy személyzetüknek nagyobb fizetést adhassanak. Ezt az eljárást nem helyesli, mert még nem tudjuk, hogy az új rendszer folytán minő új terhek hárulnak reánk.

Reiner István kér, hogy a blokkok beszerzésének költségeit ki viseli? Változatlan marad-e az alkalmazottak kereseti adója és OTI járuléka? A főpincérek alkalmazása eddig szabad megállapodás tárgya volt, milyen arányban fog részesedni a százalékból? A nappali és esti pincérek részesedésének aránya? A százalék iránt való egységes megállapodást megnehezíti az, hogy a vendéglők a százalék kulcsát 10%-ban szabták meg. A főpincérek jogi helyzete szenved-e változást?

Grosz Ödön: Az ipartestület beadványa nagyon logikus volt. Köszönetet mond az elnökségnek, sajnos, hogy a sok utánjárásnak nem volt a kellő eredménye. Indítványozza, hogy a százalék kulcs ne lehessen kisebb, mint 10%, 1 pengőn alól pedig 10 fillér.

Földes Jenő kér, hogy a főpincérekkel és a pincérekkel kötött megállapodások továbbra is érvényben maradnak-e, vagy érvényüket veszítik? Lehet-e a pincérek az üzemek szerint osztályozni?

Fried Géza javasolja, hogy rajtán a rendelet a 15% maximális kulcsot írja elő, egységesen ez a kulcs legyen alkalmazandó. Az elszámolás alapja a tényleges forgalom 15%-a legyen. A főpincér és a pincérek közötti elszámolás az üzletek intern ügye.

Deák Elemér a nyári üzemek kisegítő személyzetének díjazása ügyében szólal fel.

FIGYELJÜNK! PIATNIK NÁNDOR
ÉS FIAI BUDAPESTmagyar kártyagyár gyártmányainak valódiságára.
Óvakodjunk az utánzásoktól!

Magyar Játékkártyagyár R.T.

PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI

Budapest, VII., Rottenbiller-u. 17.

Telefon: 31-0-63, 45-3-71.

Alapítástól 1824.

VÉDJEVY

Vas József: Lehet-e a kis üzemekben a százalékot az árakba beszámítani?

Dr. Strausz Vilmos: A százalékot mindenképp fel kell számítani.

Bandl József a felszólalásokból azt látja, hogy a kartársak nagy része tévesen értelmezi a rendeletet. A rendelet kimondja, hogy minden tételről számlát kell adni és az elszámolást ezek alapján kell meg-ejteni. Ez mindenütt nagy adminisztrációs és ellenőrzési terhet jelent. A főpincéri rendszert továbbra is fenn akarjuk tartani. A főpincérek eddig bizonyos terheket viseltek, feleltek a dubiózokért. Erre az új rendszerben nem lesz mód, tehát meg kell adni a lehetőséget arra, hogy továbbra is betölthessék feladatukat.

V. Bertha Gyula: A blokkrendszer a nagyforgalmú üzletekben keresztülvihetetlen. Ha a főpincér nem képes blokkot adni, a személyzet károsodik. Kérde, hogy az újságos gyerek minő százalékot fog kapni és mi történik, ha a vendég nem fizet?

Upor József javasolja, hogy a testület sürgősen állapítsa meg a százalék kulcsát és figyelmeztesse tagjait arra, hogy aki ez ellen a határozat ellen vét, az ellen tisztességtelen verseny miatt eljár.

Mészáros Győző elnök: a testület csak megfelelő formában hozhat kötelező határozatokat. Feleslegesnek tartja a rendelet kritikáját, ma azért gyűltünk egybe, hogy a rendelet végrehajtásának módját beszéljük meg. A jövőre nézve nyilatkozni nem képes, be kell várnunk az események kialakulását. Indítványozza, hogy a fővárosi kávéházakban egységesen a rendeletben megszabott maximális kulesot fogadjuk el, azzal, hogy az egy pengőn alóli fogyasztásnál, tekintet nélkül azok összegére a minimum és maximum mindig 10 fillér legyen. Senki se essen abba a hibába, hogy személyzetének fix fizetést ad, amit különben a rendelet szellemé is kizár. A munkabérek megállapítása tekintetében tudomása szerint napirenden van a munkabérmegállapító bizottság kiküldése, várjuk meg ennek munkáját. Ebben a válságos pillanatban összetett kézzel kéri a kartársakat, legyenek szolidárisak, ne akarjon senki a zavarosban halászni. Minden feltett kérdés a legcélszerűbben úgy intézhető el, hogy mindenki a saját személyzetével házi

Hattyu gőzmosó és fehérnemű
kölcsönző vállalat

Budapest, VII., Klauzál-utca 8. — Telefon: 38-5-59.

Az ország legnagyobb gőzmosó üze me, legmodernebbül berendezve! Legkíméletesebb mosási-rendszer.

„MUSZTAFÁ“ kávéfőző géplegújabb típusu, alig használt jutányosan
eladó

Vásárcsarnoki büffé, Vámház-körut 1. sz.

értekezletet tart, amire joga van, és így oldja meg a felmerülő kérdéseket. Határozati javaslatot terjeszt elő, amelyre névszerinti szavazást rendel el. A szavazás eredménye mindenkire kötelező, annak határozata minden tagnak, tehát a távollevőknek is meg fog küldetni. Felemlíti, hogy a vendéglői 10%-os kulecsal szemben bizonyos aggályok merültek fel, főleg azok részéről, ahol kettős üzem van. A kávéházak azonban többet nyújtanak vendégeiknek, mint a vendéglők és ez a különbség megéri az 5% különbséget.

Előterjeszti a következő határozati javaslatot:

A Budapesti Kávésok Ipartestületének 1936. évi május 23-ra összehívott gyűlése a megjelent 106 tag egyhangú szavazatával a következő határozatot hozta:

„A Budapesti Kávésok Ipartestülete kimondja, hogy az 1936. évi 2.787 K. K. M. számú rendeletet olyképen hajtja végre, hogy a felszolgáló személyzetet megillető kiszolgálási díj fejében 1.— pengőn aluli tételeknél egységesen 10 (tíz) fillért, egy pengőn felüli tételeknél 15 (tizenöt) százalékot számított fel.

Ezt a határozatot az ipari tisztességről és a tisztességtelen versenyről szóló törvényes rendelkezések védelme alá helyezi és megbízza a testület elnökségét, hogy a határozatot megszegőkkel szemben minden törvényes eszközt vegyen igénybe.

Ezt a határozatot minden jelenlevő szavazatával kötelezően tudomásulvette és utasította az elnökséget, hogy azt minden ipartestületi taggal hason célból közölje.“

Végül kimondja, hogy sajnálattal vesszük tudomásul ezt a reánk kényszerített helyzetet, melyben sem a közönség, sem a személyzet nem jár jól. Mindenütt, ahol a százalék rendszer dívik, ott is van borra való.

Tarián Vilmos a hangulatból azt látja, hogy a gyűlés a 15%-os kules mellett foglal állást. Szóvá teszi a határozat szankcióit. Saját sorsunkról van szó, láttuk már eddig a dumping árak eredményeit, ezen a téren ne legyen dumping. A minimális 10 filléres tételek megosztását kéri. Végül reámutat a szórakozóhelyek, mulatók helyzetére, ahol a 15% megállapítását túlmagasnak tartja.

Elnök, amennyiben a mulatóengedélyesekről van szó, azt javasolja, hogy ezek külön határozzanak el egy alacsonyabb kulesot.

Még egy körülményt lát szükségesnek felemlíteni: A borra való kérdés körüli polémiában az a vád emeltetett, hogy a kávéosok és vendéglősök azért el-leneztek a rendszerváltozást, mert a nagy óvadékok visszafizetésétől félnek. Megfelelő statisztikai adatok

Kristály ásványos forrás viz. csak Szent Lukács védjeggyel eredeti.

birtokában kijelenti, hogy az óvadékok összege aránytalanul kevés és hogyha valakinek az óvadékok körül nehézségei lennének, az ipartestület készséggel igyekszik a nehézségeket elsimítani.

Keményi Adolf és Reichmann József felszólalása után

Elnök a határozati javaslatot újból felolvastatja és a névszerinti szavazást elrendeli. A jelenlevők közül ketten nem szavaztak, a többi 104 tag a javaslatot egyhangúlag elfogadta.

Elnök a szavazás eredményét kihirdetve, a tagokat nyomatékosan arra kérte, hogy azt szigorúan tartsák be. Ezek után a gyűlést berekesztette.

Jegyzőkönyv

Felvételett 1936. évi május hó 25-én a „Central” kávéház külön helyiségében.

Jelen voltak: *Mészáros Győző*, a Budapesti Kávésok Ipartestületének elnöke, *Paulin Lajos* (Prince of Wales), *Flaschner Antal* (Moulin Rouge), *Bauer Jeán* (Anna bar), *Csányi Rezső és Flaschner Ernő* (Capri), *Kaiser Sándor* (Hadik Taverna), *Rajna László* (Zanzibar), *Hirsch Jenő és Mihók István* (Atelier), *Quittner Sándor és Totis Ernő* (Tabán), *Mezei Géza* (Kék egér), *Mezei László* (Etoile), *Strommer Nándor* (Papagáj), *Rajna Hugó* (Szalma bar), *Rozsnyai Sándor* (Arizóna), *Tarján Vilmos* (Nem-York), *Szegő András* (Spolarich), *Evetovics János* (Parisien Grill), mulató engedélyesek.

Mészáros Győző elnök a megjelenteket üdvözölve, ismerteti az értekezlet tárgyát, a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 2.787. K. K. M. számú rendeletének végrehajtását. Hivatkozik arra, hogy a budapesti kávéskok ipartestülete folyó évi május 23-án hozott határozatával a kávéházakban felszámítható százalék nagyságát 15%-ban állapította meg. Minthogy ez a százalék a mulatók fogvaszlási tételhez viszonyítva túlmagasnak látszik, külön megállapodásra van szükség.

Az értekezlet jegyzőkönyvének hitelesítésére *Rozsnyai Sándor* és *Mihók István* urakat kéri fel.

Többek hozzászólása után a megjelentek névszerinti szavazás eredményeképp kimondották, hogy a budapesti mulatókban kiszolgálási díj fejében egységesen 12. azaz Tizenkettő százalékot fognak felszámítani. Ezt a határozatot az értekezlet a tisztelettel versenyről szóló törvény védelme alá helyezik és kimondják, hogy az ezen határozat ellen vétőkkel szemben a törvényes eszközöket veszik igénybe.

Indítvány tétellett az iránt, hogy az ipartestület kéresek fel saját kebelében a mulatóengedélyesek szakasorfiának megszervezésére azzal, hogy az ügyek iránvítására az ipartestület kéresek fel.

Elnök kijelenti, hogy ez indítvány keresztülvite-

Kávéházamat

özvegyisé miatt ál- illetve eladni szándékozom Társulásról is lehet szó. Érdeklődések és ajánlatok a kiadóhivatalba, Rókk Szilárd-u. 31. kéretnek, „EADÓ KÁVÉHÁZ” jellegre.

Elsőrendü minőségekben,

a legolesóbban szerezhethi be napi szükségletét az alanti cikkekben:

Jamek

(barack, málna, ribizli, meggy, eper, narancs)

Málnaszörp

(65% cukortartalommal, utóprés mentes succusból)

Olivaolaj

(akár valódi olasz, akár belföldi gyártmány)

Szardinia

(Nice, Cine és egyéb portugál minőségek)

Szardellagyürük

(Arrigoni és Societe gyártmány)

Gyümölcs és főzelékkonzervek

Budapesti Kávésok

Áruforgalmi Rt-nál

Budapest, VIII., József-krf 38.

Telefon: 39-2-77.

lének — minthogy a megjelentek mindannyian ipartestületi tagok, — akadályja nincsen, úgyszintén természetes az is, hogy az ipartestület és annak szerveinek működését elnök vezeti.

Az indítvány egyhangúlag elfogadtatott, mire több tárgy nem lévén, elnök az értekezletet berekesztette.

Kmf.

Rozsnyai Sándor s. k.

Mihók István s. k.
hitelesítők.

Mészáros Győző s. k.
elnök.

Hivatalos rész

A százalékrendelet végrehajtási rendeletei

Az alábbiakban közöljük a m. kir. kereskedelem és közlekedésügyi Miniszter Urnak a 2.787—1936. számú rendelet végrehajtása tárgyában folyó évi május 22-én 18412—1936. sz. alatt az érdekelt ipartestületekhez, valamint a másodfokú iparhatóságokhoz intézett rendeleteit. (A budapesti kávéskok ipartestületéhez intézett teljes szövegében, a szállodás és vendéglős ipartestülethez, valamint a budapesti penziók egyesületéhez intézettek csak annyiban, amennyiben azok elvi rendelkezéseket tartalmaznak.)

Használt pamlagok, csil-
lások, billiárdok,
márványasztalok, fűzfotelek.
Fried Zsigmond és Fia kávéházi berendezők
Király-utca 44. — Telefon: 29-1-34

M. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter.
18.412—1936. szám.

I. K. K. M

Tárgy: A fogadóknak, szállodákban, penziókban, vendéglőkben és kávéházakban a borra-
való rendszer megszüntetése és a százalé-
kos rendszer bevezetése tárgyában ki-
adott 1936. évi 2.787. K. K. M. számú
rendelet végrehajtása.

— Valamennyi másodfokú iparhatóságnak. —

Abból a célból, hogy a fentírt tárgyban és szám-
alatt kiadott rendeletem (alábbiakban: rendelet)
egyöntetű végrehajtását biztosítsam, tájékoztatásul a
következőket közlöm:

A rendelet 1. §-a aziránt intézkedik, hogy azok-
ban a fogadóknak (szállodákban, penziókban), ven-
déglőkben és kávéházakban, amelyekben a borra-
való adása eddig szokásban volt, ezt a szokást meg-
 kell szüntetni és helyébe a rendelet 3. §-ában meg-
 határozott módon kiszolgálási díjat kell felszámítani.
A kiszolgálási díj tehát a borraivaló helyébe lép, ami-
ből következik, hogy azokban az üzletekben, ame-
lyekben a borraivaló adása eddig nem volt szokás-
ban, a kiszolgálási díj felszámítását a rendelet köte-
lezővé nem teszi. Így pl. nem kötelező a kiszolgálási
díj felszámítása az olyan söntésekben, vagy kisebb
vendéglőkben, amelyekben a kiszolgálást maga a tu-
lajdonos végzi, vagy amelyekben csapos vagy kisebb
létszámú személyzet szolgálja ki a vendégeket (fo-
gyasztókat), de a csapos, illetőleg a személyzet —
éppen arra való tekintettel, mert a borraivaló nem
szokásos — meghatározott nagyobb fizetés mellett
van alkalmazva.

A rendelet 2. §-a nem tiltja el a borraivaló elfo-
gadását, de tilt minden magatartást, amelyből a ven-
dég arra következtethet, hogy az alkalmazott borra-
valót elfogad. Az a vendég, aki mégis borraivalót ad,
e révén nem mentesül a kiszolgálási díj megfizetésé-
nek kötelezettsége alól. Az olyan vendéggel szemben,
aki a kiszolgálási díjat nem fizeti meg, úgy kell el-
járni, mint azzal, aki a számlája kiegyenlítését meg-
tagadja.

A rendelet 3. §-a a kiszolgálási díj legmagasabb
mértékét a vendég által fizetett számla végösszegé-
nek 15%-ában, azokban az esetekben pedig, amelyek-
ben ez a végösszeg egy pengőt meg nem halad, 10
fillérben állapítja meg. Ezek szerint az üzlet tulaj-
donos elhatározásától függ, hogy a kiszolgálási díj
legmagasabb mértékét a vendég által fizetett számla
számla végösszegének 15%-áig hány, például 6, 8, 10

stb. százalékában állapítja meg, továbbá, hogy az egy
pengőt meg nem haladó fogyasztás esetében 10 fill-
lért, vagy ennél alacsonyabb összeget, például 2, 4,
6 stb. fillért állapít meg, tekintet nélkül arra, hogy
mennyi az egy pengőn aluli fogyasztás összege.

Ezekből következik, hogy:

a) az alkalmazottak nem támaszthatnak kívána-
lat arra nézve, hogy az üzlettulajdonos a kiszolga-
lási díjat a megengedett 15%-on belül hány száza-
lékban állapítsa meg;

b) a kiszolgálási díjat minden alkalommal, ami-
kor a vendég fizet, fel kell számítani;

c) az alkalmazottak a meg nem fizetett fogyasz-
tás után a kiszolgálási díjat nem követelhetik;

d) azokban az esetekben, amelyekben az üzlet-
tulajdonos a vendégnek kedvezményes árakat állapít
meg, a kiszolgálási díj kiszámításának alapja a ked-
vezményes ár alapulvétele szerinti számla összege, az
alkalmazottak tehát az elengedett összeg után kiszol-
gálási díjra igényt nem tarthatnak;

e) az alkalmazottaknak csak a számla összege
után fizetendő kiszolgálási díj jár abban az esetben
is, ha például egy menüt több személynek szolgálnak
fel;

f) a kiszolgálási díjat a felszolgáló javára akkor
is teljes egészében fel kell számítani, amikor a ven-
dégeket az üzlettulajdonos az alkalmazottakkal
együtt szolgálja ki.

Számla (jegyzék, elismervény, nyugta stb.) ki-
állítására az egy pengőt meg nem haladó fogyasztás
esetében nem kötelező.

A rendelet 4. §-a arra kötelezi az érdekelt üzlet-
tulajdonosokat, hogy a kiszolgálási díj mértékét a
3. §-ban meghatározott határok között megállapítsák
és erről, valamint a borraivaló kérdésének és minden
erre utaló magatartásnak tilos voltáról a vendégeket
magyar, német, francia, angol és olasz nyelvű hird-
etményvel figyelmeztessék. A hirdetményt az üzlet-
helyiségben szembetűnő módon kell elhelyezni, to-
vábbá az étlapon és itallapon is, közölni.

A rendelet a hirdetmény terjedelmét nem írja
elő, amiből következik, hogy az bármilyen kicsi is
lehet, ha megfelelően szembetűnő és ennek folytán
szolgálja azt a célt, amelyet a rendelet a hirdetmény
elhelyezésének elrendelésével szolgálni kívánt;

A rendelet 5. §-a úgy rendelkezik, hogy a ki-
szolgálási díj címén beszedett összeg teljes egészében
a vendégek kiszolgálásával foglalkozó alkalmazotta-
kat illeti, s abból az irodaszemélyzetnek, felfrónak,
ruhafárosnak, konvhaszemélyzetnek, stb. juttatni
semmit sem szabad. Ebből a rendelkezésből folyik,
hogy:

a) a kávéházakban például az uiságost, szálló-
dákban a lifttest, penziókban a szobalánvi teendőket
is végző konvhalánvokat a vendégek kiszolgálásával
foglalkozó alkalmazottak közé kell számítani és a
kiszolgálási díj címén beszedett összegekből részesít-
teni kell;

b) az üzlettulajdonos a kiszolgálási díjban nem

M o e z n i k - m u s t á r legyen minden asztalon!

részesedhetik akkor sem, ha a vendégeket az alkalmazottakkal együttesen szolgálja ki;

c) az olyan üzletekben, amelyekben az üzlettulajdonos családtagjai is kiszolgálják, a kiszolgált családtagokat, minthogy ők is alkalmazottaknak tekintendők, a kiszolgálási díjban részesíteni kell.

A rendelet hivatkozott 5. §-ának azt a rendelkezését, hogy a kiszolgálási díj címén beszédett összeget a szokásos bérfizetési napon kell az alkalmazottak között felosztani, úgy kell értelmezni, hogy az állandó alkalmazottakkal szemben ez a nap a gyakorlatban kialakult bérfizetési nap, az egy-egy napra vagy alkalomra felfogadott alkalmazottakkal szemben pedig a szolgálat befejezésének az időpontja. Azt tehát, hogy a vendég által teljesített fizetés alkalmával esetről-esetre történjék az egy-egy vendég által fizetett kiszolgálási díj szétosztása, a rendelet nem teszi lehetővé.

A rendelet ugyanezen 5. §-a a kiszolgálási díj címén beszédett összegnek megfelelő arányban való felosztását írja elő. Ezt úgy kell értelmezni, hogy a felosztási arány megállapításába a rendelet egyelőre nem kíván belenyulni, hanem azt az üzlettulajdonosra bízta. Ebből következik, hogy a kiszolgálási díjat csak azok között az alkalmazottak között osztja szét, akik a házon kívüli rendelésből kifolyólag szolgálatot teljesítettek, avagy ezt az összeget a kiszolgálási díj címén befolyó egyéb összegekhez csatolja, amely esetben a házon kívüli rendelésnél a teljesített szolgálat tartama alatt beszédett kiszolgálási díj alapján kell megállapítani.

Felhívom Címet, hogy a jelen leiratomban foglaltakat a hatósága területén működő elsőfokú iparhatóságokkal haladéktalanul közölje. Egyben utasítsa ezeket a hatóságokat arra, hogy a rendelet rendelkezéseit kellő eréllyel hajtsák végre.

Budapest, 1936. május 22.

A kiadmány hitelűl:

olvashatatlan aláírás.

miniszteri sh. igazgató.

Dr. Winchler István s. k.

érdekeltségek éveken át foglalkoztak. Alig van kérdés, amelyet szabályozás előtt egyfelől az érdekeltégek másfelől a minisztérium illetékes szakelőadoi behatott megvitatás és megfontolás tárgyává tettek volna, mint a fentirt tárgyban kiadott rendelettel szabályozott kérdést. Ennek következtében minden alapot nélkülöz az Ipartestületnek az a panasza, hogy az érdekeltégek ebben a kérdésben nem volt alkalmuk álláspontjukat kifejezésre juttatni.

Amint már ismételtelen kijelentettem, nagy súlyt helyezek a borralaló megszüntetésére, amelyet nemcsak idegenforgalmunk szempontjából, de az érdekelt iparok és alkalmazottak szempontjából is előnyösnek itélek. Epen ezért egyidejűleg arra utasítottam az iparhatóságokat, hogy a rendelet rendelkezéseit kellő eréllyel hajtsák végre.

Ezek előrebocsátása után, a fenthivatkozott felterjesztésben előadottakra nézve, a másodfokú iparhatóságokhoz intézett és másolatban idezárt leiratomban foglaltakon kívül még a következőkről értesitem az Ipartestületet:

Megítélésem szerint annak a megállapítása, hogy a vendégek közül hánynak a fogyasztása maradt egy pengőn alul, nehézségbe nem ütközik, következőleg akadálytalanul kiszámítható, hogy az egy pengőn alóli fogyasztások után minő összeg illeti meg a kiszolgáló személyzetet. Azt, hogy a fogyasztó által teljesített fizetés alkalmával esetről-esetre történjék az egy-egy vendég által fizetett kiszolgálási díj szétosztása, a rendelet nem teszi lehetővé. Ennek engedélyezése nem volna összeegyeztethető a rendelet céljával.

Elvárom az Ipartestülettől, hogy a szóbanlevő rendelet végrehajtását minden igyekezetével elősegíti.

Budapest, 1936. május 22

A miniszter rendeletéből:

Dr. Árkay s. k.

II.

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületének,

Budapest.

Ezek előrebocsátása után, a fenthivatkozott felterjesztésben előadottakra nézve, a másodfokú iparhatóságokhoz intézett és másolatokban idezárt leiratomban foglaltakon kívül még a következőkről értesitem az Ipartestületet:

A rendelet 4. §-ában megállapított hirdetményre közönség tájékoztatása céljából szükség van. Ennek a hirdetménynek az elhelyezése, továbbá az étlapon és itallapon való közzététele terjedelménél fogva nem okozhat nehézségeket, mert el lehet az — megfelelő tipographiával — úgy készíttetni, hogy kis helyet foglaljon el.

Ami pedig azt a kérdést illeti, mi történjék azok-

M. kir. Kereskedelem és Közlekedésügyi Miniszter.

18.412/I. 1936. K. P. M. sz.

Tárgy: a fogadóknak (szállodákban) vendéglőkben és kávéházakban a borralaló rendszer megszüntetése és a százalékos rendszer bevezetése tárgyában kiadott 1936. évi 2.787—1936. K. K. M. számú rendelet értelmezése.

A budapesti Kávésok Ipartestületének,
Budapest.

VIII., József körút 38.

A fenti szám alatt folyó évi május hó 7-én kelt felterjesztésére értesitem az Ipartestületet, hogy a borralalórendszer kérdésével hivatali elődeim és az

Parkettái lerakását és javítását végeztesse
Jakab Józsefnél
Bulyovszky ucca 32 Telefon: 14-6-31

Gschwindt-féle

Aqua vitae és egyéb likőr különlegeségek, főzelék és gyümölcs konzervek

ban az üzletekben, ahol eddig a személyzet meghatározott nagyobb bér mellett volt alkalmazva, azért mert a személyzetnek borra való keresete nem volt, idevonatkozólag a hivatkozott leíratomban foglaltakon kívül azt kívánom megjegyezni, hogy ha az ilyen üzletekben a kiszolgálási díj felszámítása bevezetettik, az üzlettulajdonos megítélésétől függ, hogy a kiszolgálási díjból való részesedés révén a várható jövedelemre tekintettel az alkalmazottak eddig élvezett fizetését csökkentik-e, s ha igen, milyen mértékben. Másfelől természetesen az alkalmazottak megítélésétől függ, hogy a fizetésesökkentést elfogadják-e vagy sem.

Elvárom az Ipartestülettől, hogy szóbanlevő rendeletem végrehajtását minden igyekezetével elő fogja mozdítani.

Budapest, 1936. május 22.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Árkay s. k. min. tanácsos.

III.

A Budapesti Penziók Egyesületének,

Budapest.

.... Azokban az esetekben, amelyekben a penziók konyháiban elfoglalt leányok tevékenysége nem szorítkozik kizárólag a konyhára, hanem szobalányi teendőket is végeznek, a kiszolgálási díj címén befolyó összegekben a szobalányi teendőket is végző konyhalányokat is részesíteni kell. Ellenben a penziók által alkalmazott szakácsnőket, akik nem végeznek a vendégek kiszolgálásával kapcsolatos teendőket, hanem kizárólag a konyhában a szakácsnői munka elvégzésére szorítkoznak, a kiszolgálási díj címén befolyó összegekből részesíteni nem szabad. Ezen nem változtathat az a körülmény, hogy a vendégek egynémelyikének egyik vagy másik étel elkészítése tekintetében külön kívánsága van.

Az a körülmény, hogy valamennyi penzióban az egész személyzet lakást és teljes ellátást is élvez, nem indokolja, hogy az 1936. évi 2787/1936. K. K. M. számú rendeletem rendelkezéseit a penziók tekintetében módosítsam. A penziótulajdonosoknak mindenkor módjukban áll a rendelet 3. §-ában megállapított határokon belül meghatározni a tényleg szedendő kiszolgálási díjak mértékét, s ehhez képest azokban az esetekben, amelyekben úgy találják, hogy a személyzet természetbeni ellátására tekintettel a kiszolgálási díjat alacsonyabban állapítsák meg, ezt érdekeiknek megfelelően meg is tehetik. Annak sincs akadálya, hogy azokban az esetekben, amelyekben a kiszolgálási díjban való részesedés olyan összeget tesz ki, amely az alkalmazottak munkájának a természetbeni szolgáltatások mellett aránytalanul magas díjazását jelentené, a természetbeni szolgáltatásokért — természetesen az alkalmazottak hozzájárulásával — megfelelő díjat számítsanak fel.

Nincs akadálya annak sem, hogy azoknak a vendégeknek, akik hosszabb időn át tartózkodnak valamely penzióban, kiszolgálási díj címén alacsonyabb százalékos díjat számítsanak fel a penziótulajdono-

sok, mint azoknak a vendégeknek, akik csak egy-két napon át tartózkodnak a penzióban. Ennek a különbségtételnek az a módja, hogy a penziótulajdonosok a százalékos változóan állapítják meg és pedig a penzióban lakás időtartamával arányban. Ezt azonban a hirdetményben közölni kell.

Budapest, 1936. május 22.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Árkay s. k. min. tanácsos.

H I R E K

Előljárósági ülés. Ipartestületünk előljárósága f. évi június 23-án (kedden) d. u. 5 órakor tartja rendes havonkénti ülését. Tekintettel a napirendre tűzött tárgyak fontosságára, felhívjuk az előljáróság tagjait, hogy azon minél nagyobb számban vegyenek részt, annál is inkább, mivel a nyári hónapok folyamán (július, augusztusban) előljárósági ülést csak rendkívüli szükség esetén hívunk össze.

Országos ipari demonstráció Szegeden. Május 31-én kezdődik és június 11-ig tart a VIII. Szegedi Ipari Vásár. Ez alkalommal adják át rendeltetésének az első magyar kisipari árúmintacsarnokot és ezt az alkalmat használják fel a magyar kézműiparosok arra, hogy a kisipari export érdekében demonstrációt rendezzenek. A Szegedi Ipari Vásárra május 28-tól félárú vasúti jeggyel, 25-től pedig 50%-os hajójeggyel lehet utazni. Igazolványok az ipartestületeknél és menetjegyirodáknál kaphatók.

A pénzügyminisztériumban az adóreformról tárgyalnak. A pénzügyminisztériumban Vargha Imre számszéki elnök vezetésével újból megindultak az adóreformra vonatkozó tárgyalások. A kormány már évekkor elrendelte az adóködex elkészítését

és ezzel Vargha Imrét bízta meg. Időközben Vargha államtitkár a legfelsőbb állami szék elnöke lett és a munkálatok megakadtak. Néhány nappal ezelőtt ismét hozzáfogtak az adóreformmal kapcsolatos megbeszélésekhez, melyeket Vargha Imre irányít és résztvesznek abban a pénzügyminiszter-um főtisztviselői, továbbá Kölbig Ferenc nyugalmazott osztályfőnök, az adóosztály volt vezetője is.

Ipari és közigazgatási hírek

Ipartestület szakképviselési és fellebbezési joga.

A másodfokú rendőri büntetőbíróház az ipartestület fellebbezését azzal az indokolással utasította vissza, hogy a 81.161/1928. K. M. számú rendelet értelmében csak a jogosulatlan iparúzással elkövetett kihágások ügyeiben van szakképviselési jogkör. Ez a megállapítás nem helytálló. A hivatkozott rendelet nem tartalmaz semmiféle oly rendelkezést, amely azt állapítaná meg, hogy az ipartestületeknek csak kontár ügyekben volna szakképviselési jogkörük. Ellenben az 1884. XVII. tc. 127. §-a úgy rendelkezik, hogy az iparhatóságok minden olyan határozatukat, amelyet az idézett törvénycikk III. fejezetében A), B) és C) betűk alatt előírt kötelezettségeknek az ipartestület kötelekébe tartozók részéről történt megszegése esetén hoztak, az ipartestülettel közölni kötelesek, amely az ellen 15 nap alatt fellebbezhet. (25.000/1935 B. M. kth., 8.360/1936. Ip. M.)

Alkalmazott részére munkakönyv ki nem adása.

Az alsófokú rendőri büntető bíróságok a vendéglőst, mint munkaadót, alkalmazottja részére a munkakönyvének ki nem adása miatt az 1884. XVII. tc. 106 és 157. §§-ai alapján megbüntették.

„A Kihágási Tanács a másodfokú ítéletet megváltoztatja és terheltet a kihágás vádjára és jogkövetkezményei alól felmenti.

Megokolás: A váddal szemben terhelt azzal védekezett, hogy alkalmazottjának a szolgálati viszonyt nem mondotta fel, a nevezett gyógykezelése céljából távozott el szolgálati helyéről azzal, hogy felgyógyulása után szolgálatát ismét folytatni fogja. Terhelt azzal is védekezett, hogy a sértett előtte oly kijelentést tett, amely szerint munkakönyvére igényt nem tart.

Terheltnek ezt a védekezését a pót eljárás során

Springut Henrik lojás- utóda Ofner Márton nagykereskedő

Budapest, VI., Vasvári Pál uca 10. — Tel.: 21-7-54.

Számos budapesti kávéház, étterem és vendéglő
állandó szállítója.

IMPERIAL FÜGEKÁVÉ

legjobb kávéízesítő. ■ Kérje mindenütt!

Gyártja: DIKK FIDÉL és TÁRSA, Budapest, IX.,

kihallgatott érdektelen tanuk vallomásaikkal mindenben alátámasztották.

E tanuk vallomásai alapján tényként állapítja meg a Kihágási Tanács, hogy sértett a terhelttel kötött szolgálati szerződését nem mondotta fel, hanem szolgálati helyéről gyógykezelése céljából távozott el s kijelentette, hogy felgyógyulása után szolgálatát ismét folytatni fogja.

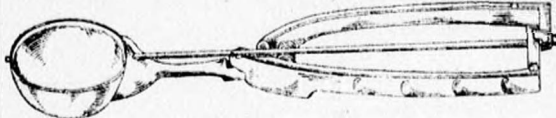
Mint hogy tehát az nyert bebizonyítást, hogy sértett a szolgálati viszonyt nem mondotta fel, munkakönyvét a terheltől nem kérte, aki ennek kiadását ennek következtében meg sem tagadta, terheltet az ellene emelt vád és következményei alól büncselekmény hiányában fel kellett menteni.

Zwack-likörgyár elsőrangú gin-t, whisky-t, vermuthot, cocktailt és tokaji borból főzött konyakot hoz forgalomba, amelyet bármely külföldi hasonló itallal egyenértékűnek ajánl a kartársak szíves figyelmébe. Mixeléshez páratlanok. Diópálinkája és barackpálinkája a legjobb a maga nemében. Nemcsak likőrjei, de bárítalai is versenyen kívül állanak.

A **Nemzetközi Vásár** egyik szenzációja volt az idén a Hennefeld Rt., jégsekrengyár pompás kiállítása. A kiállított jégsekrengyék és elektromos automatikus hűtősekrengyék úgy a belföldi, mint a külföldi látogatók körében a leghízelgőbb kritikát váltották ki, úgy hogy még az utódállamok területéről is számos megrendelést eredményezett a Vásár a közismert magyar gyárnak, mely például a vendéglátó iparban immár évek óta és nagyon megérdemelten egyeduralkodója a piacnak. Ma már el sem lehet képzelni cukrászdát, kávéházat, vendéglőt a már külsőleg is igen tetszetős kivitelezésű Hennefeld-fagylaltgépek, hűtősekrengyék és kompresszoros fagyasztókészülékek nélkül. A külföldi siker természetesen még örvendetesebb, mert hivatva van a magyar ipar hírnevét a határokon túl is növelni.

Egyébként a Hennefeld cég kiállításának számos darabja mellett, melyek egytől-egyig remekművek a maguk nemében, különösen feltűnést keltett egy hatajtós, elektromos, automatikus nagyüzemi hűtősekrengyék, mely óriási kapacitása mellett, áramfogyasztás tekintetében egyben annyira gazdaságos, hogy alig kerül többbe üzemeltetése, mint egy más típusú háztartási hűtősekrengyéké. Amint halljuk, a kiállítás eme monstre-darabja egyik budapesti kávéházban talált vevőre.

A gyár legújabb modelljeit kartársaink megtekinthetik a gyár mintatermében, Budapest, VI., Ó uca 6. szám alatt, hol a gyár vezetői mindenkor szívesen látják ipartársainkat, minden kötelezettség nélküli gyárlátogatásra.

ROZSDAMENTES anyagból, de mégis **CHRÓMOZVA** gyártunk **FAGYLALTADAGOLÓ** készülékeket 50, 55 és 60 mm-es adagoló csészékkel, darabonként 8.— Pengőért.

Finom fémmunkák **Feleki András** alpacciaárugyár Budapest, V., Pannonia u. 43.

Telefon: 68-6-48

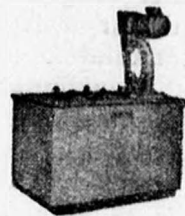
Alapítva: 1885.

HENNEFELD

Alapítva: 1885.

Jégszekrénygyár

Jégszekrények, sörkimérőkészülékek, elektromos hűtőkészülékek, elektromos fagyaltkészítőgépek és konzervátorok.

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. SZÁM. TELEFON: 11-4-29.**BERGER S.**

szobafestő, mázoló, fényező és tapétázó

Budapest, VI., Hegedüs Sándor ucca 27.

Telefon: 20-4-82.

**FRANÇOIS
PEZSGŐ****Crémant Rosé
Transylvania sec****Ifj. Grünwald Mór**

Ferenc József-rakpart 6.

Telefon: 84-3-39. — Uveg és porcellán.

Kantos testvérek r. t.**festő, mázoló és
tapétázó iparüzem**Budapest, VI., Horn Ede-utca 5. Telefon: 19-4-51, 18-5-23.
Kávéházak, szállodák, éttermek festő, mázoló és fal-
kárpit munkálatait művészi kivitelben végezzük.**NAGY ERNŐ**Csokonai-utca 12.
Telefon: 33-0-68.
Modern la. kivitel!

Olcsó árak! — Olcsó árak!

Címfestő

SZEGÉNYSÉGI BIZONYÍTVÁNY az olyan

NIKOTEX-LÁDA

- amelyben nincsen bőségben

NIKOTEX**SZIVAR ÉS CIGARETTA.****Márványból**épületburkolást, portálokat, kávéházi asztalokat
minden színben a legolcsóbb árban készít
KRONEMER DÁVID márványipari üzemé,
Budapest, X., Kőbányai ut 39. (Hungária körút
sark.) Telefon: 37-8-69**NAGY IGNÁC**pincefelszerelési
cikk raktára**BUDAPEST, VII. KÁROLY KÖRUT 9.**Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, ú. m.: borszivattyúk,
szűrőgépek, palackok, parafadugók címkék, stb. T: 41-5-15.**BORPALOTA RT.**

Budapest, VI., Király ucca 26. szám.

Telefonok: 14-0-44. és 18-4-64.

Ajánlja a kiváló minőségű márkás fajborait
palackozva és hordótételben.**Steiner és Szimper**

szobafestők, mázolók, dísz- és templomfestők.

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 57. — Telefon: 30-6-29.**SIDOL** fém-, ablak- és márvány-
tisztításra a legalkalmasabb!Gözl Lipót „SIDOL” vegytermékek gyára R.-T.
Budapest, VII., Cserei-u. 14. Telefon: 96-6-86. 96-8-27.**Írógépet** irodájába, üzletébe, otthonába
legolcsóbban Édes és Deesy-
nél vehet. Alkatrészek, kellékek, karbantartás,
javítás legolcsóbban. Akácfa-u. 13. Tel.: 44-2-24.

Felelős kiadó: Gyenes Dénes.

Nyomta: Róna Ferenc nyomdai műintézete,
Budapest, VII., Vörösmarty ucca 5.